

EUROPEJSKI TYDZIEŃ SZCZEPIEŃ

Zapobiegać Ochroniać Uodparniać

24-30 kwietnia obchodzimy Europejski Tydzień Szczepień. Jest to inicjatywa Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), realizowana i koordynowana na poziomie lokalnym przez poszczególne państwa. Celem akcji jest zwiększenie wiedzy na temat korzyści wynikających ze szczepień oraz ryzyka związanego ze spadkiem osób zaszczepionych.

Tegoroczna kampania będzie miała na celu poprawę przyjmowania szczepionek w kontekście Europejskiej Agendy Szczepień 2030 i globalnego spadku wskaźników szczepień z powodu pandemii COVID-19.

Pandemia COVID-19 doprowadziła do spadku wskaźników szczepień dzieci w wielu krajach, a dostęp do szczepień na Ukrainie wciąż pozostaje zakłócony przez wojnę. Stąd ważne jest podkreślanie znaczenia szczepień – po to, aby chronić ludność przed chorobami, którym można zapobiec właśnie poprzez szczepienia. Poprawa sytuacji i przywrócenie bezpiecznego stanu w całej Europie stanowią wyzwania, które sprawiają, że znaczenie powszechnego dostępu do szczepionek jest większe niż kiedykolwiek.

Europejski Tydzień Szczepień to inicjatywa:

- kierowana i koordynowana przez Światową Organizację Zdrowia,
- realizowana i wspierana na poziomie krajowym i lokalnym przez państwa, a także przez organizacje międzynarodowe i pozarządowe oraz inne podmioty działające w obszarze ochrony zdrowia.
- Celem Tygodnia Szczepień w Polsce jest podkreślanie roli szczepień – powszechnych i indywidualnych – poprzez:
- podnoszenie świadomości potrzeby i prawa każdego dziecka do ochrony przed chorobami, którym można zapobiegać za pomocą szczepień ochronnych,
- zwracanie szczególnej uwagi na szczepienie pacjentów z grup wysokiego ryzyka.

Pamiętajmy:

- Szczepienia ratują życie.
- Epidemie chorób zakaźnych nadal stanowią poważne zagrożenie, także dla Europejczyków.
- Powikłania chorób, którym można zapobiegać za pomocą szczepień ochronnych, wciąż grożą śmiercią – szczególnie małym dzieciom.

- Szczepienia eliminują groźne choroby z naszego otoczenia.
- Szczepienia są tańsze niż leczenie powikłań chorób zakaźnych.
- Szczepienia obowiązkowe są bezpłatne.

Czym jest szczepienie?

Szczepienie polega na podaniu pacjentowi (przez uprawniony do tego personel medyczny) szczepionki przeciw chorobie zakaźnej, by organizm pacjenta się na nią uodpornił. Szczepienie ochronne jest świadczeniem zdrowotnym z zakresu profilaktyki. Szczepienia mogą być wykonywane w podmiotach prowadzących działalność leczniczą (w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej i praktykach lekarskich). Procedura szczepienia zawsze obejmuje dwie podstawowe czynności: badanie lekarskie, na podstawie którego lekarz kwalifikuje pacjenta do szczepienia (lub podejmuje decyzję o odroczeniu) oraz podanie szczepionki. W zależności od rodzaju danej szczepionki, jest ona podawana albo poprzez iniekcję (zastrzyk) albo w formie doustnej.

Czym są szczepionki?

Szczepionki to produkty lecznicze podawane osobom zdrowym w celu ochrony przed chorobami zakaźnymi. Są to produkty pochodzenia biologicznego, zawierające antygeny zdolne do indukcji określonych procesów immunologicznych, warunkujących powstanie trwałej odporności bez wywoływania działań toksycznych.

Dlaczego warto się szczepić?

Szczepienia ochronne to najskuteczniejszy – biorąc pod uwagę odsetek zachorowań, których można uniknąć szczepiąc całą populację – i najbardziej efektywny sposób zapobiegania wielu chorobom zakaźnym. Zapewniając odporność na te choroby, chronią nas przed ich groźnymi skutkami. Szczepiąc siebie i swoich bliskich chronimy przed ciężkimi zachorowaniami także te osoby, których nie można zaszczepić z przyczyn medycznych.

Czy szczepienia są bezpieczne?

Bezpieczeństwo każdej szczepionki jest oceniane na wszystkich etapach badań, które są nad nią prowadzone, a także w trakcie produkcji oraz podczas stosowania zarejestrowanych i dopuszczonych do obrotu preparatów.

Badania kliniczne potwierdzają, że wszystkie dostępne w Polsce szczepionki spełniają standardy jakości, bezpieczeństwa i skuteczności. Każda szczepionka wprowadzona na polski rynek musi pozytywnie przejść badania laboratoryjne. Kontrolowane są wszystkie serie szczepionek wprowadzane do obrotu w Polsce. Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych stale monitoruje niepożądane odczyny poszczepienne. Przestrzeganie tych wysokich standardów przez podmioty działające w systemie ochrony zdrowia gwarantuje bezpieczeństwo osób poddawanych szczepieniom.

O czym musisz poinformować lekarza przed szczepieniem?

Konieczne poinformuj lekarza o:

- przebytych chorobach,

- przyjmowanych lekach (mogą one wpływać na działanie szczepionki, np. osłabić jej działanie lub wywołać reakcję alergiczną);
- przebywaniu lub bliskim kontakcie z osobą chorą,
- niepokojących objawach, jeśli pojawiły się po podaniu poprzednich szczepionek.

Jakie czynności muszą być wykonane przed szczepieniem?

Wykonanie obowiązkowego szczepienia ochronnego musi być poprzedzone badaniem lekarskim, które ma na celu wykluczenie ewentualnych przeciwwskazań. O wykonaniu lub przesunięciu terminu szczepienia zawsze decyduje lekarz, po zbadaniu pacjenta oraz uzyskaniu informacji dotyczących jego stanu zdrowia. W przypadku dziecka takich informacji mają obowiązek udzielić lekarzowi rodzice lub opiekunowie prawni.

Pamiętaj!

- Badanie kwalifikujące do szczepienia przeprowadza lekarz.
- Lekarz kwalifikuje do szczepienia na podstawie badania pacjenta i zebranego wywiadu (czyli informacji od pacjenta lub jego przedstawiciela prawnego).
- Lekarz musi uzyskać zgodę pacjenta na wykonanie szczepienia.

Kto może wykonać szczepienie?

Szczepienia ochronne mogą wykonywać lekarze i felczerzy, pielęgniarki, położne, a także higienistki szkolne.

Gdzie można wykonać szczepienia ochronne?

Szczepienia ochronne (obowiązkowe i zalecane) są realizowane przez podmioty wykonujące działalność leczniczą (np. przychodnie), które udzielają świadczeń medycznych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej (POZ). Osoby, które planują podróż za granicę (szczególnie do krajów tropikalnych), powinny przed wyjazdem skontaktować się z personelem medycznym w punktach szczepień związanych z medycyną podróży.

O czym lekarz musi poinformować rodzica/opiekuna, gdy dziecko ma zostać poddane obowiązkowemu szczepieniu?

- O terminach innych szczepień obowiązkowych dziecka.
- O zalecanych szczepieniach.
- O czynnościach podejmowanych podczas przeprowadzania szczepienia.
- O możliwości wystąpienia u dziecka niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP) i konieczności natychmiastowego zgłoszenia się do lekarza w takim przypadku.
- O tym, jak zapobiegać wystąpieniu odczynów poszczepiennych.

Jakie czynności musi wykonać osoba, która szczepi pacjenta?

- Musi przygotować szczepionkę do podania oraz poinformować pacjenta (lub jego przedstawiciela ustawowego) o sposobie, w jaki zostanie podana szczepionka.
- Musi zapisać wszystkie niezbędne informacje w dokumentacji dotyczącej szczepień.

Jakie informacje musi zawierać dokumentacja przeprowadzenia szczepienia ochronnego?

- Datę szczepienia.
- Nazwę szczepionki.
- Numer serii szczepionki.
- Informacje o miejscu i sposobie podania szczepionki.
- Nazwisko lekarza, który zlecił szczepienie oraz nazwisko osoby, która je wykonała.

Więcej informacji/Źródła:

<https://www.who.int/europe/news-room/events/item/2023/04/23/default-calendar/european-immunization-week-2023>

<https://szczepienia.pzh.gov.pl/ryzyko-wystapienia-ciezkiego-niepozadanego-odczynu-poszczepiennego-jest-bardzo-rzadkie-wielokrotnie-mniejsze-niz-np-porazenia-piorunem/europejski-tydzien-szczepien/>

<https://www.gov.pl/web/zdrowie/europejski-tydzien-szczepien>